

MESLEK İLE İLGİ, DEĞER, YETENEK VE KİŞİSEL ÖZELLİK İLİŞKİSİ

TUĞÇE ANDIÇ
PSİKOLOJİK DANIŞMAN

MESLEK

Belli bir eğitim ile kazanılan, sistemli bilgi ve becerilere dayalı, insanlara yararlı mal üretmek, hizmet vermek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, kuralları belirlenmiş işe meslek denir.

KİŞİLİK

Kişinin kendine göre bir ayrılığı, belirgin bir özelliği olması durumu, kişinin özyapısına uygun kendine özgüllüklerin tümü.

MESLEK DEĞERİ

Bir mesleğe girme sonucunda o mesleğin getirilerinden elde edilen doyumdur.

YETENEK

Bir kimsenin bir şeyi öğrenme ve yapabilme gücüne denir

BECERİ

Bireyin ondan istenen işi yapabilecek düzeyde olması anlamına gelir.

İLGİ

Bireyin bir faaliyetten hoşlanma ve haz alma (doyum sağlama); faaliyeti sevip - sevmeme; derecesidir.

MESLEK SEÇİMİ

Meslek seçiminin sağlıklı bir şekilde yapılması hayatımızın akışını değiştirecek; hayatımızı şekillendirecek sonuçları doğuracak olmasından ötürü oldukça önemlidir.

Meslek seçimi aynı zamanda hayatımızın biçimini de seçmek olarak değerlendirilebilir.

Meslek seçimi bir anda verilen kararlarla şekillenen bir süreç olmayıp tam tersine yıllar süren bir gelişim sürecinin sonunda oluşur. Belirli yaşlarda belli başlı mesleki gelişim olayları görülür. Siz değerli ortaokul öğrencilerimiz 11-17yaş aralığında olmanız dolayısıyla bu dönemi biraz daha yakından inceleyelim.

11-17 YAŞ ARALIĞINDA MESLEKİ GELİŞİM

Deneme döneminde, yetenekleriniz, ilgileriniz, meslek değerleriniz, kişilik özellikleriniz ve işgücü piyasası gibi faktörlerin mesleki seçim sürecinde ne kadar önemli olduklarını zamanla daha iyi kavrayacak ve mesleki seçimlerinize daha sağlıklı yön verebileceksiniz. Bu dönemin sonunda, yukarıda sıralanan faktörlerle uyumluluk gösteren meslekleri size sunabilecek bir üniversite bölümüne gidilerek gerçekçi mesleki seçim dönemine geçiş yapmış olacaksınız.

Meslek seçimi süreci yetenek, ilgi, meslek değeri, kişilik özellikleri gibi faktörlerden etkilenir.

Meslek seçimini etkileyen faktörlerin tanımına girişte yer vermiştik. Bu kavramları örneklerle pekiştirelim.

ÖRNEKLERLE KAVRAMLARI PEKİŞTİRELİM

- İki de futbolcu olan kişilerden birisi çalım becerileriyle adam eksiltirken diğeri aynı şekilde etkili çalım becerilerine sahip olmayabilir.
- Birisi yüksek oranda isabetli pas atma ve şut atma becerilerine sahipken diğeri bu becerilere sahip olmayabilir. *Monthly Newsletter*

Bu; ikisinin yetenekli olduğu ortak alandaki farklı beceri düzeylerinde bulunmalarının sonucudur.

Inside the Issue

- Boş zamanınızda yapılabilecek onlarca uğraşı arasından sıklıkla şiir ezberleyip, kitap okuyorsanız edebiyata ilgi duyuyorsunuzdur.

NELERİ YAPMAKTAN HOŞLANIRIM ? & NELERİ SIKLIKLA YAPARIM ? soruları, ilgi duyulan alanların anlaşılabilmesi, keşfedilebilmesi için sorulabilir.

İlgi duyduğumuz alan yeteneklerimiz, meslek değerlerimiz , kişilik özelliklerimiz ile uyuyorsa ve bu uyumluluk içinde olan mesleklerden birine yönelirsek sonuç olarak yapacağımız işten çok yüksek olasılıkla mutluluk duyar, doyum sağlarız.

Mesleğin kazanç durumu, sosyal güvencesi, kazandırdığı toplumsal saygınlık bazı meslek değerleridir.

Bir mesleğin cazip yanı birisi için yüksek kazanç iken başkası için güvence, bir diğeri için yeteneğini kullanmasına olanak tanınması veya başka biri için işin saygınlığı olabilir.

- Bağımsız olabilme, işini başkalarına bağımlı ; emre tabi olmadan istediği gibi yapabilme. (Bağımsızlık)
- İşin yeniliklere açık olması, özgün şeyler ve düşünceler keşfetme, tasarlama ve bunları uygulayabilme olanağı bulması. (Yaratıcılık)
- İşin tehlikeli, ilginç ve çetrefilli durumlarla karşılaşabilme olanağı tanınması. (Macera)
- Çalışma saatlerini bireyin kendisinin belirleyebilmesi, gerektiğinde ofise gelmeden de çalışma imkanının olması. (Esnek Çalışma Saatleri)
- Üniforma giyilen bir iş sahibi olma. (Subaylık, hakimlik, doktorluk)(Üniforma Giyme)

YETENEK ALANLARI

SÖZEL DİLSEL ZEKÂ

Okuma, yazma, dinleme, konuşmada kelimeleri etkili kullanma yeteneğidir.

- Şairler •Gazetecilik
- Öğretmenlik

MANTIKŞAL MATEMATİKSEL ZEKÂ

Hesaplama becerisi, mantıksal nedensellik ilişkisi kurma, karmaşık problemleri çözme becerilerini kapsar.

- Matematik Öğretmeni
- Mühendisler •Mantık Bilimciler

MÜZİKSEL ZEKÂ ZEKÂ

Sesin ritim ve tınısına ayrıca sesin duygusal boyutuna duyarlı olmayı gerektiren becerileri kapsar.

- Bestekarlık •Piyanist
- Gitarist

GÖRSEL BEDENSEL ZEKÂ

Bu zekâ türü bedensel etkinliklerde başarılı olmayı sağlar. Görsel, bedensel, sportif becerileri ve dikkat, kontrol, çeviklik gibi özellikleri kapsayan zekâ türüdür.

- Aktörlük •Oyunculuk
- Sporcular •Dansçılar •Beyin Cerrahî

UZAMSAL ZEKÂ

Dünyayı doğru algılamayı gerektiren; cisimlerin uzaydaki biçimlerini algılama, cisimleri iki veya üç boyutlu olarak görebilme, geometrik şekilleri farklı açılardan anlama gibi yetileri kapsar.

- İç Mimarlar •Grafik Tasarımı
- Harita Mühendisliği

DOĞA ZEKASI

Bitkiler, hayvanlar ve jeolojik doğal varlıklara empati duymak, onlara duyarlı davranmak ve onları anlamak gibi özellikler doğa zekası gelişmiş bireylerin özellikleridir.

- Çiftçiler •Ziraatçılar
- Veteriner Hekimler

İÇSEL ZEKÂ

Bu zekâ türü, insanın kendisini bilmesini, anlamasını sağlar. İnsanın kendisini takdir etmesi, amaç belirlemesi, kendini ayarlaması, duygusal ve bireysel öz yönetimi sağlaması gibi hayati fonksiyonları vardır.

- Pilotluk •Polislik •Yazarlık
- Danışmanlık •Öğretmenlik

KİŞİLER ARASI ZEKÂ

Bireyin diğer insanları anlamasını ve onlarla başarılı ilişkiler kurabilmesini sağlar. Bireysel farklılıkları görebilme, kendini ve diğerlerini motive etme gibi özellikleri vardır.

- Yöneticilik •Liderlik •Satış Danışmanlığı
- Öğretmenlik

ETKİNLİK SAATI

YETENEKLERİMİ-MESLEK DEĞERLERİMİ KEŞFEDİYORUM

- Öğrencilerden yeteneklerini tanımlayan cümleler söylemesi istenir ve bunlar kısaca tahtaya yazılır. (örn. resim yapmakta iyiyim, iyi futbol oynarım vb.)
- Öğrencilerden aklına gelen meslek değerlerini söylemeleri istenir ve tahtaya yazılır.
- Gönüllü öğrencilerden hangi yeteneklere sahip olduklarını, hangi değerlere önem verdiğini ve bu özellikleri ile uyuşan hangi meslekler olduğunu söylemesi istenir.

SEÇMEK İSTEDİĞİM MESLEĞİ DEĞERLENDİRİYORUM

Gönüllü öğrenciye seçmek istediği meslek sorulur ve bu mesleği yetenekleri, ilgi alanları, meslek değerleri açısından kendisine uygun olup olmadığı değerlendirilmesi istenir. (Birden fazla işaretleme yapılabilir)

Ben ilerde .....olmak istiyorum.

1. Yeteneklerim bu mesleğe:

Uygundur ( )

Uygun değildir ( )

Bu mesleğin gerektirdiği yetenekleri bilmiyorum ( )

Kendi yeteneklerimi bilmiyorum ( )

2. İlgilerim bu meslekte mutlu olmam için:

Uygundur ( )

Uygun değildir ( )

Bu mesleğin getirdiği ilgileri bilmiyorum ( )

Kendi ilgilerimi bilmiyorum ( )

3. Bu meslek benim istediğim ödülleri (para, saygınlık, şöhret gibi) :

Sağlar ( )

Sağlamaz ( )

Bilmiyorum ( )

4. İlerde bu mesleği seçmemin nedeni:

İş bulma imkânının yüksek olmasıdır. ( )

Yeteneklerime uygun olmasıdır. ( )

İlgilerime uygun olmasıdır. ( )

Sağladığı imkânlarıdır. ( )

Ailemin isteğidir. ( )

Eğitimimi sürdüremeyeceğim için, başka çarem olmamasıdır. ( )